

Nacionālais psihiskās veselības centrs, Valsts SIA

(Komercreģistra vienotais reģ. Nr. 50003342481 | ārstniecības iestādes reģ. kods 010012202)

**Starpperiodu vadības ziņojums
par 2024. gada 9 mēnešiem**

*Sagatavots saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un
kapitālsabiedrību pārvaldības likuma
58. panta ceturtais daļas 2. punktā noteikto*

Rīga, 2024

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejami un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	Citi pamatdarbības procesa rezultāti
----------	-----------------------	-----------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	--------------------------------------

Saturs

Saīsinājumi	3
1. Par NPVC	4
1.1. Vispārīga informācija par sabiedrību	4
1.2. Sabiedrības struktūrshēma (spēkā no 2024.gada 15. jūlija).....	5
1.3. Kopsavilkums par svarīgākajiem notikumiem un faktiem 1., 2. un 3. ceturksnī.....	5
2. Sabiedrības misija un stratēģijā izvirzītie nefinanšu un finanšu mērķi	9
2.1. Misija, vīzija, vērtības	9
2.2. Nefinanšu un finanšu mērķi	9
3. Ārstniecība un aprūpe	10
Nefinanšu mērķis: Pieejami un kvalitatīvi veselības aprūpes pakalpojumi	10
Nefinanšu mērķis: Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	13
4. Rūpes par pacientu.....	15
Nefinanšu mērķis: Pacientu un viņu tuvinieku līdzestīgas un pozitīvas attieksmes veicināšana ārstēšanās procesā.....	15
5. NPVC personāls	16
Nefinanšu mērķis: Profesionāla, motivēta un uz mērķi orientēta komanda	16
6. Metodiskā vadība.....	17
Nefinanšu mērķis: Metodiskās vadības centra izveidošana	17
7. Zinātniskais insitūts psihiskās veselības jomā.....	18
Nefinanšu mērķis: Pētnieciskās darbības un medicīnas izglītības programmu īstenošana	18
8. Finances	22
Finanšu mērķis: Nodrošināt finansiāli stabilu uzņēmuma darbību.....	22
9. Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	23
Nefinanšu mērķis: Infrastruktūras attīstība un Darba vide, t.sk., pielietojamo darba metožu, sakārtošana atbilstoši mūsdienu prasībām.....	23
Nefinanšu mērķis: Dokumentu pārvaldības daļa	24
Nefinanšu mērķis: Kvalitātes vadības procesu definēšana, nostiprināšana un attīstība.....	25
Nefinanšu mērķis: Komunikācija un klientu apkalpošana.....	26
10. Citi pamatdarbības procesa rezultāti	29
Ķīmiski toksikoloģiskās laboratorijas pakalpojumi un ANPREN medicīniskās pārbaudes	29
Tiesu ekspertīžu iestādes darbība.....	30
Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumi	31

Saīsinājumi

NPVC	Nacionālais psihiskās veselības centrs, Valsts SIA
ANPREN	Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļa
ĀL	Ārstniecības likums
BKUS	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”
DVS	Dokumentu vadības sistēma
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
EUR	euro (naudas vienība)
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IT	Informācijas tehnoloģijas
IVS	Integrēta vadības sistēma
ISAC	Ilgstošas sociālās aprūpes centrs “Vecpiebalga”, “Greiveri”, Vecpiebalga
KVRPD	Kvalitātes vadības un risku pārvaldības daļa
LM	Labklājības ministrija
LU	Latvijas Universitāte
MK	Ministru kabinets
MRPL	Medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NMPPU nodaļa	NPVC Neatliekamās medicīniskās palīdzības un pacientu uzņemšanas nodaļa
NVD	Nacionālais veselības dienests
RSU	Rīgas Stradiņa universitāte
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
TPEPĀC	NPVC Tiesu psihiatrisko ekspertīžu un piespiedu ārstēšanas centrs ar apsardzi
UNODC	Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs
VAP	Veselības aprūpes pakalpojumi
VM	Veselības ministrija

Specifiskie apzīmējumi tabulās

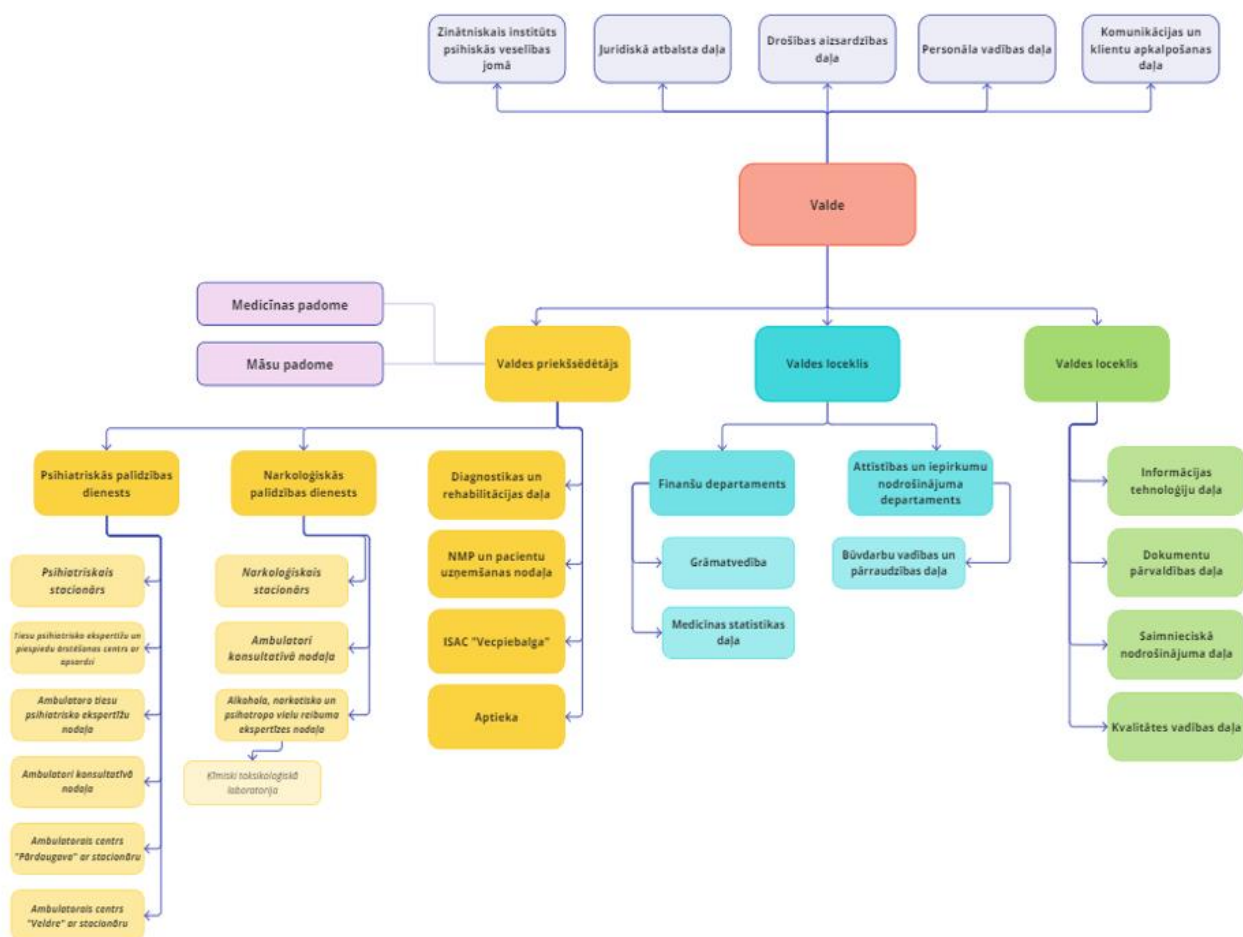
- 0 – rādītājs ir rēķināts vai tiek/tiks uzskaitīts, rezultāts vai mērķrādītājs ir nulle
- – nav attiecināms
- X – ir izpildīts iepriekšējā periodā/gadā vai plānots attiecīgajā gadā

1. Par NPVC

1.1. Vispārīga informācija par sabiedrību

Sabiedrības nosaukums	Nacionālais psihiskās veselības centrs, Valsts SIA
Sabiedrības juridiskais statuss	Publiskas personas kapitālsabiedrība, kas ir privāto tiesību juridiskā persona
Reģistra Nr., vieta un datums	Komercreģistrs vienotais reģ. Nr. 50003342481, Rīga, 1997. gada 19. maijs
Adrese (juridiskā un pasta)	Tvaika iela 2, Rīga, LV-1005, Latvija
Sabiedrības pamatdarbība	Slimnīcu darbība
Nozares kods (NACE 2.red)	86.10
Dibinātāji un dalībnieki	Valsts kapitāla daļu turētājs: Latvijas Republikas Veselības ministrija (Reģ. Nr.: 90001474921) Adrese: Brīvības iela 72 k-1, Rīga, LV-1011
Valde	Valdes priekšsēdētāja Sandra Pūce Valdes loceklis Ģirts Ansons
Ziņas par struktūrvienībām	<ul style="list-style-type: none"> – Ambulatorais centrs „Veldre” ar stacionāru, Veldres iela 1a, Rīga; – Ambulatorais centrs „Pārdaugava” ar stacionāru, Viļa Plūdoņa iela 1, Rīga; – Tiesu psihiatrisko ekspertīžu un piespiedu ārstēšanas centrs ar apsardzi, Laktas iela 6, Rīga; – Ilgstošas sociālās aprūpes centrs “Vecpiebalga”, Greiveri, Vecpiebalgas pagasts, Cēsu novads, Latvija, LV-4122
Pārskata periods	2024. gada 1. janvāris – 30. septembris

1.2. Sabiedrības struktūrshēma (spēkā no 2024.gada 15. jūlija)

1.3. Kopsavilkums par svarīgākajiem notikumiem un faktiem 1., 2. un 3. ceturksnī

- 2024. gada 8. janvārī Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs viesojās NPVC, vizītes laikā prezidents apmeklēja Akūto psihiatrisko vīriešu nodaļu, kurā uzturas arī pacienti, kuriem piespriesta piespiedu ārstēšana ar tiesas lēmumu, kā arī Akūto psihiatrisko pirmreizējo pacientu nodaļu. Vizītes laikā valdes priekšsēdētāja Sandra Pūce norādīja uz to, ka ir grūti pieejama tieši valsts apmaksāta psihiatriskā palīdzība, tā kā Latvijā šobrīd pakalpojumu nodrošina aptuveni 200 psihiatru, kas strādā gan valsts, gan privātās ārstniecības iestādēs. Apskatīts arī stratēģiskais redzējums par NPVC Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļas (ANPREN) tālāko nākotni, kā arī ANPREN tālākā attīstība un finansējuma jautājums.

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejamība un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Ambulsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CH pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-------------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	------------------------------------

- 2024. gada 29. februārī svinīgā ceremonijā tika atklāts jaunais multifunkcionālais Ambulatorais centrs Tvaika ielā 2, kas ļaus NPVC sniegt iedzīvotājiem mūsdienīgu, kvalitatīvu un visaugstākajiem standartiem atbilstošu ambulatoro ārstniecību un rehabilitāciju. 2024. gada 4. martā jaunais centrs uzsāka pacientu pieņemšanu. NPVC mērķtiecīgi veido modernu ārstniecības struktūru un attīsta efektīvas ārstniecības metodes, tādēļ, ņemot vērā būtisko pieprasījuma pieaugumu pēc psihiskās veselības aprūpes pakalpojumiem (2023. gadā ambulatoro apmeklējumu skaits pārsniedza 65 000), jauns ambulatorais centrs ir loģisks solis NPVC infrastruktūras attīstībā.
- 2024. gada 1. aprīlī tika atzīmēta 25 gadu jubileja Tiesu psihiatrisko ekspertīžu un piespiedu ārstēšanas centram ar apsardzi. Šobrīd darbu centrā nodrošina 130 darbinieki, kas ikdienā aprūpē 38 pacientus, nodrošinot ārstniecību, aprūpi un pacientu rehabilitāciju.
- 2024. gada 1. ceturksnī pieņemts lēmums, ka sākot no 2025. gada 1. janvāra no alkoholisma, narkotisko, psihotropo un toksisko vielu ietekmes varēs ārstēties, nemaksājot 4 EUR līdzmaksājumu narkologam un 7 EUR stacionārā, kas veicinās pakalpojuma pieejamību un uzlabos ārstniecības iznākumu, jo pacienti bieži vien līdz galam neizārstējas tāpēc, ka nav finanšu līdzekļu.

- Kopš 2024. gada 1. janvāra, lai uzlabotu pacientu dzīves kvalitāti, pacientiem, kuri stacionārā ārstējas vismaz 3 mēnešus, tiek nodrošināti valsts apmaksāti zobārsta ārstniecības un optikas pakalpojumi.
- Kopš 2024. gada 1. februāra pieaugot sabiedrības interesei par psihisko veselību, ieviests psihiatriskās konsultācijas dežūrtālrunis, kas paredzēts iedzīvotājiem un arī valsts iestāžu darbiniekiem, tai skaitā ārstniecības iestādēm, kas ikdienā darbā saskaras ar cilvēkiem ar psihiskās veselības traucējumiem, lai saņemtu profesionālu informāciju, kas palīdzētu pieņemt lēmumu kā rīkoties ar psihiskiem izaicinājumiem saistītās situācijās.
- Pārskata periodā NPVC personāls saņēma pateicību no SPKC par sadarbību un aktīvu iesaisti pacientu ziņotās pieredzes mērījumu aptauju ieviešanā, par ieguldījumu pieredzes attīstīšanā, pilnveidošanā, izpratnes veicināšanā, kas palīdz mērķtiecīgi virzīties uz cilvēku orientētu veselības aprūpi Latvijā.
- 2024. gada 11. martā uzklusot ambulatoro pacientu ierosinājumus, NPVC mainīta apmeklētāju un klientu automašīnas stāvvietas apmaksas sistēma, kas paredz, ka automašīnas novietošana autostāvvietā būs bez maksas pirmo stundu (1 h) visiem NPVC apmeklētājiem.
- 2024. gada 30. maijā notika tikšanās ar ASV vēstniecību Latvijā un ASV Narkotisko vielu apkarošanas administrāciju. Tika noorganizēta ASV Narkotisko vielu apkarošanas administrācijas lekcija profesionāļiem saistībā ar pieaugošo statistiku par jauno sintētisko narkotisko vielu izplatību mūsu reģionā.
- Pacientu ērtībām ir ieviests vienotais zvanu centra tālruna numurs, uz kuru atbild vairāki klientu apkalpošanas speciālisti, un tas nodrošina pacientiem iespēju ātrāk sazināties ar centru, lai pierakstītos pie ārsta vai speciālista.

- 2024. gada 4. jūlijā notika NPVC renovēto vēsturisko 3. un 4. korpusu Tvaika ielā 2 atklāšana. Pārbūvētajā 3. korpusa ēkā izvietota duālo diagnožu, tai skaitā ēšanas traucējumu nodaļa. Nereti ar NMPD atvestie pacienti nav tikai psihiatriski vai tikai narkoloģiski pacienti – “duālās diagnozes” jeb komorbiditātes raksturo veselībai kaitīgu atkarības vielu lietošanu vai atkarību un psihisku slimību vienlaicīgu pastāvēšanu. Šīs duālās saslimšanas ir smagākas, un nereti tām ir hroniska gaita, tās saistītas ar pazeminātu dzīves kvalitāti, bezdarbu, interpersonālo attiecību pasliktināšanos, kā arī ar paaugstinātu pašnāvības risku un dzīvildzes mazināšanos. Savukārt, 4. korpusa ēkā realizēta atkarības pacientu ārstēšana, tai skaitā ilgtermiņa farmakoterapijas programma ar metadonu un Minesotas motivācijas programma. Tāpat izveidots pacietu informācijas centrs – tas ir atbalsta, saziņas un apmācību centrs pacientiem un viņu tuviniekiem resocializācijas vajadzībām, kas ietver sociālās, psiholoģiskās, izglītības, komunikācijas un nodarbinātības vajadzības, ar iespējām veidot pacientu darbu izstādes, būs arī neliela bibliotēka un lasītava pacientiem. Ēku kopējā atjaunotā telpu platība ir 1950,5 m². (3. korpus – 975,9 m² un 4. korpus – 974,6 m²).

Vēsturisko 3. un 4. korpusu pārbūve realizēta Eiropas reģionālā attīstības fonda (ERAF) projekta Nr. 9.3.2.0/21/I/002 “Veselības aprūpes infrastruktūras attīstība” ietvaros un izmaksāja 8,3 miljonus EUR, jeb 8 354 100 EUR, tai skaitā PVN, no tiem 85 % jeb 7 100 985 EUR ir ERAF finansējums, 9% jeb 751 869 EUR ir valsts budžeta finansējums un 6% jeb 501 246 EUR ir NPVC finansējums.

- 2024. gada 10. jūlijā lai efektīvāk uzraudzītu personas, kurām ar tiesas lēmumu piemērots medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis (MRPL), kā arī sniegtu šiem cilvēkiem atbalstu sociālu problēmu risināšanai, NPVC īsteno pilotprojektu, sadarbojoties vairākām institūcijām. Mērķis ir izveidot pilnvērtīgu programmu, lai cilvēks, kuram piemērota piespiedu ārstēšanās, šādā situācijā vairs neatgrieztos. Pilotprojekta aprobācija norisināsies NPVC aptuveni 40 stacionārajiem pacientiem gadā. Finansējums 108 000,00 EUR apmērā paredzēts no Atveseļošanas fonda finansējuma.
- 2024. gada 30. jūlijā NPVC notika Zinātnieku pilnsapulce un Zinātniskās padomes ievēlēšana, kas nepieciešama, lai Latvijas Zinātnes padomē iegūtu Zinātniskās Institūcijas statusu. Zinātniskajā padomē tika ievēlēti Prof. Māris Taube, Dr.med. Liene Sīle, Doc. Ļubova Renemane, Dr. Vineta Viktorija Vinogradova un Asoc. prof. Jeļena Vrubļevska.
- Ar 2024. gada 1. augusta NPVC valdes rīkojumu tika izveidota struktūrvienība Zinātniskais institūts psihiskās veselības jomā, vadītāja Dr.med. Liene Sīle. Zinātniskajam institūtam Psihiskās veselības jomā ir trīs nodaļas: Zinātnisko projektu daļa (vadītāja Sibilla Laure Neimane), Metodiskā vadības daļa (vadītāja Asoc. Prof. Jeļena Vrubļevska) un Izglītības un pētniecības daļa.

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejami un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CH pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-----------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	------------------------------------

- 2024. gada 14. augustā NPVC kļūst par metodiskās vadības centru psihiskās veselības aprūpes jomā. NPVC tādējādi kļūs atbildīgs par metodiskās vadības nodrošināšanu valsts sniegtajiem pakalpojumiem psihiskās veselības jomā, kā arī izstrādās plānu un kartējumu šīs funkcijas efektīvai nodrošināšanai.
- 2024. gada 27. augustā NPVC piedalās Vienotās rīcības projektā MENTOR – *Mental Health Together*, kas apvieno vairāk nekā 100 dalībniekus no 43 iestādēm 20 Eiropas valstīs. Pirmo reizi Psihiskās veselības jomā Eiropas projektu vada koordinators no Latvijas – NPVC.
- 2024. gada 21. septembrī NPVC atzīmē savu 200. gadadienu, atzīmējot divus gadsimtus veltītus Latvijas iedzīvotāju psihiskās veselības uzlabošanai un saglabāšanai.
- 2024. gada 20. septembrī Latvijas Nacionālajā teātrī, iestādes draugiem un darbiniekiem klātesot, tika godināti un apbalvoti bijušie kolēģi, kuri ir ieguldījuši savu mūžu psihiatrijas un narkoloģijas jomas attīstībā un NPVC darbā.

- 2024. gada 25. septembrī Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs ir apstiprinājis Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centra jauno nosaukumu. Turpmāk iestādi pazīsim kā Nacionālais psihiskās veselības centrs, Valsts SIA (NPVC). Šī nosaukuma maiņa iezīmē nozīmīgu soli uz priekšu, simbolizējot iestādes pastāvīgo klīnisko darbu un apņemšanos nodrošināt iedzīvotājiem visaptverošu, iekļaujošu psihiskās veselības aprūpi, kas atbilst mūsdienu standartiem, atspoguļojot mūsdienu sabiedrības vajadzības.

NACIONĀLAIS PSIHISKĀS
VESELĪBAS CENTRS

2. Sabiedrības misija un stratēģijā izvirzītie nefinanšu un finanšu mērķi

2.1. Misija, vīzija, vērtības

NPVC misija: Profesionāla, pacientiem droša un kvalitatīva psihiskās veselības aprūpe.

NPVC vīzija: Vadošā psihiskās veselības aprūpes iestāde Latvijā ar mūsdienīgi attīstītu un kvalitatīvu veselības aprūpes, metodiskās vadības un pacientiem draudzīgu un drošu ārstniecības vidi.

NPVC vērtības atspoguļo NPVC identitāti – principus un uzskatus, tās tiek iedzīvinātas ikdienas darbā, komunicējot ar pacientiem, kolēģiem, personālu un vadību.

Attēls nr.1
NPVC vērtības

2.2. Nefinanšu un finanšu mērķi

Nefinanšu mērķi (NM):

NM1 Pieejami un kvalitatīvi veselības aprūpes pakalpojumi.

NM2 Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā.

NM3 Pacientu un viņu tuvinieku līdzestīgas un pozitīvas attieksmes veicināšana ārstēšanas procesā.

NM4 Profesionāla, motivēta un uz mērķi orientēta komanda.

NM5 Metodiskās vadības centra izveidošana.

NM6 Pētnieciskās darbības un medicīnas izglītības programmu īstenošana.

Citi nefinanšu mērķi (atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai) (AM):

AM1 Darba vides, t.sk., pielietojamo darba metožu, sakārtošana atbilstoši mūsdienu prasībām.

AM2 Kvalitātes vadības procesu definēšana, nostiprināšana un attīstība.

AM3 Infrastruktūras attīstība.

AM4 Komunikācija un klientu apkalpošana.

Finanšu mērķis (FM):

FM1 Nodrošināt finansiāli stabilu uzņēmuma darbību.

3. Ārstniecība un aprūpe

Nefinanšu mērķis: Pieejami un kvalitatīvi veselības aprūpes pakalpojumi

Tabula Nr. 1
NM1 rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvais rādītājs								Vērtējums ²
		2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns ¹	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
Vidējais ārstēšanās ilgums, dienas	Psihiatrija (izņemot MRPL un pēc ĀL 68.panta)	23,4	25	26	27,51	27,36	27,49	● Novirze
	Psihiatrija pēc ĀL 68.panta	54,1	53,7	56	64,8	58,43	56,86	● Novirze
	MRPL (stacionārs Tvaika ielā 2 un TPEPĀC stacionāra nodaļa ar apsardzi)	657,7	641,6	-	589,67	432,85	451,31	● Izpildās
	Narkoloģija (izņemot Minesotas programmu)	6,3	6,4	8	6,49	6,42	6,60	● Izpildās
	Minesotas programma	19,1	20,7	-	20,1	20,41	18,97	● Izpildās
Vidējais gaidīšanas laiks pirmreizējam pacientam uz valsts apmaksāto ambulatoro speciālista konsultāciju, dienas	Psihiatrijā	37	46,65	35	45	51	56	● Novirze
	Narkoloģijā	7	0	≤ 7	n/a	0	0	-
Stacionārā ārstētie (izrakstītie) pacienti, skaits	psihiatrija	4 729	5 026	5095	1188	2367	3611	● Novirze
	narkoloģija (izņemot Minesotas programmu)	1 417	1 599	1490	386	758	1135	● Izpildās
	Minesotas programma	138	119	120	31	59	103	● Izpildās
Ambulatorie apmeklējumi, skaits	Psihiatrija (apmeklējumi pie psihiatra) - KOPĀ	66 526	65 776	67 500	16 210	31 170	46 834	● Novirze
	klātienes apmeklējumi (t.sk. mājas vizītes)	52 198	56 943	56 000	14 219	27 439	41 527	● Izpildās
	attālinātās konsultācijas	13 805	8 833	11 500	1 991	3 731	5 309	● Novirze
	Rehabilitācija psihiatrijā	3 930	3 649	4 020	1 108	2 104	2 996	● Izpildās
	ambulatorie psihologi	2 923	2 535	2 950	750	1 392	1 945	● Novirze
	funkcionālie speciālisti	1 007	1 114	1 070	358	712	1 051	● Izpildās

¹ Ne visiem ziņojumā norādītajiem rādītājiem ir definētas mērķa vērtības "Nacionālais psihiskās veselības centrs, Valsts SIA vidēja termiņa darbības stratēģija 2023.-2026. gadam", līdz ar to ziņojumā tiek norādīta rādītāja dinamika pa ceturkšņiem.

² Vērtējums: ● Izpildās; ● Novirze

Rezultatīvais rādītājs								Vērtējums ²
		2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns ¹	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
	Dienas stacionāra pacientu skaits	466	450	500	102	272	434	● Izpildās
	Narkoloģija - KOPĀ	21 100	19 871	22 335	4 632	9 204	12 262	● Novirze
	klātienes apmeklējumi pie narkologa	18 072	17 369	20 000	3 951	7 726	10 033	● Novirze
	attālinātās konsultācijas pie narkologa	0	2 025	1 800	534	1 155	1 784	● Izpildās
	apmeklējumi pie psihologa	472	477	535	147	323	445	● Izpildās
	NMPPU nodaļas atteikumi	765	771	700	141	305	530	● Novirze
	NMPPU nodaļas observācijas pakalpojumi	353	419	400	104	228	341	● Izpildās

Stacionārā ārstēšana

Pārskata periodā psihiatrijas stacionārā ir nedaudz palielinājies ārstēšanās ilgums, kas skaidrojams ar terapeitiski rezistentu, sociāli dezadaptētu pacientu esamību stacionārā. Vairāki pacienti atradās stacionārā nesakārtotu aizgādības jautājumu dēļ, kuru risināšana tika piesaistīts pat Tiesībsargs. Pieaudzis ārstēšanās ilgums arī pacientiem, kuri stacionēti pēc Ārstniecības likuma 68.panta ar tiesas lēmumu, daļa no šiem pacientiem ir ar atkārtotiem tiesas lēmumiem, nelīdzestīgi, nekritiski, kā arī bijuši pacienti ar MRPL (ambulatorā ārstēšanā), kuri ārstējās stacionārā paasinājumā. Joprojām saglabājas stacionārā liels skaits ar pacientiem, kuriem tiesa noteikusi MRPL - ārstēšanu vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā, vienu brīdi sasniedzot pat 72 pacientu skaitu. Šo uzskaitīto iemeslu dēļ ir neaudz mazāks no stacionāra izrakstīto pacientu skaits nekā bija plānots.

Pārskata periodā arī nepietiekošs hospitalizēto narkoloģisko pacientu vidējais ārstēšanās ilgums, kas ietekmē ārstēšanas rezultātu ilgtermiņā. Sākot no 2025. gada 1. janvāra ārstējoties gan ambulatori, gan stacionārā arī narkoloģiskajiem pacientiem vairs nebūs jāmaksā pacienta līdzmaksājums, kas uzlabos ārstēšanās pieejamību un pacienta motivāciju iesaistīties ārstniecībā. Neliels pacientu skaits Minesotas programmā izskaidrojams ar telpu trūkumu ārstēšanas nodrošināšanai. Ļoti svarīgi būtu atjaunot Motivācijas programmu narkoloģiskiem pacientiem stacionārā pēc detoksikācijas kursa pabeigšanas, lai sagatavotu tālākam ārstēšanas procesam. Narkoloģijā svarīgi ir nodrošināt pēctecīgu ārstēšanu, lai nepalielinātos atkārtoti stacionēto pacientu skaits, kā arī samazinātu noslodzi cita profila stacionāros, ārstējot ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītām saslimšanām un traumatismu.

2024. gada 3. ceturksnī ārstēšanas ilgums stacionārā salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem ar tendenci tomēr palielināties. Šajā ceturksnī pieaudzis pacienū skaits, kuri tikuši pārvesti no somatiskajiem stacionāriem ar smagām somatiskām saslimšanām, nereti sociālām problēmām, kas tiek pārlīktas uz psihiatrisko stacionāru. Iztrūkstot pietiekošam sociālajam pakalpojumam pacienta dzīvesvietā, tā realizāciju spiesta veikt veselības aprūpes iestāde.

Ambulatorā ārstēšana

Ambulatorajās struktūrvienībās saglabājas ilgs gaidīšanas laiks pirmreizējai vizītei pie psihiatra, sasniedzot jau 56 dienas. Rindas izveidojušās visās NPVC ambulatorajās struktūrvienībās. Ir neaizpildītas ārstu slodzes (attaisnotas prombūtnes, ārstu aiziešana uz privāto sektoru pārslodzes un nekonkurētspējīga atalgojuma dēļ). Ņemot vērā ārstu trūkumu, tiek pieļauts biežāk izrakstīt

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejami un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rīpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Ambulsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CH pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-----------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	------------------------------------

medikamentus ilgstošākam laika periodam (līdz 3 mēnešiem), taču šajā gadījumā pastāv risks biežākai hospitalizācijai. Pacienti, kuriem ir nostabilizēta terapija, tiek novirzīti ārstēšanai pie ģimenes ārstiem uzturošās terapijas nodrošināšanai, taču ne visi ģimenes ārsti ir ieinteresēti pārņemt psihiatrisko pacientu ārstēšanu ar sekojošu periodisku psihiatra uzraudzību. Arī abos dienas stacionāros saglabājas rindas apmēram 2 mēnešu garumā, galvenokārt, personāla, īpaši ārstu – psihiatru, trūkuma dēļ.

Ir mazinājies attālināto psihiatra konsultāciju skaits, pacienti vairāk izvēlas komunicēt ar ārstu klātienē, tādējādi saņemot kvalitatīvāku pakalpojumu. NPVC Ambulatori konsultatīvā nodaļā turpinās Agrīnas intervences programma pacientiem ar psihotiskiem traucējumiem. NPVC Izglītības un pētniecības daļas paspārnē ir izveidota multiprofesionāla komanda, kas sastāv no psihiatra, psihoterapeita, māsas un koordinatora.

Narkoloģiskās palīdzības dienesta ambulatorā palīdzība tiek nodrošināta, gan sniedzot konsultācijas, gan nodrošinot ambulatoru ārstēšanu, tai skaitā ilgtermiņa farmakoterapijas programmas. Kopumā pārskata periodā ir nedaudz samazinājies ambulatoro apmeklējumu kopskaits, jo ir nepietiekošs narkologu un medicīnas māsu skaits. Ārstēšana tiek nodrošināta esošā medicīnas personāla kapacitātes robežās.

2024. gada 3. ceturksnī Ambulatoro apmeklējumu pie psihiatra skaits 9 mēnešos sastāda apmēram 70% no gadā plānotā. Ņemot vērā to, ka trūkst ārstu, pieaug rindas uz konsultācijām, arī kopējais ambulatoro apmeklējumu skaits nedaudz mazinās. Lai narkologu trūkuma dēļ nodrošinātu pilnvērtīgu ambulatorās ārstēšanas procesu, nedaudz pieaudzis attālināto apmeklējumu skaits.

Rehabilitācija

NPVC nodrošina multidisciplināru pieeju medicīniskās un sociālās rehabilitācijas jomā stacionāra, ambulatoro nodaļu un dienas stacionāru pacientiem Ambulatorajā centrā “Veldre, Ambulatorajā centrā “Pārdaugava, Ambulatorajā centrā Tvaika ielā, kā arī TPEPĀC piespiedu ārstēšanas blokā. Rehabilitācijas multiprofesionālo komandu vada pacienta ārstējošais ārsts, nosakot pacientam visatbilstošāko un piemērotāko rehabilitācijas veidu. NPVC rehabilitācijas pakalpojumus sniedz ergoterapeiti, fizioterapeiti, vizuāli plastiskās mākslas terapeiti, mūzikas terapeiti, deju un kustību terapeiti, drāmas terapeiti, klīniskie psihologi, uztura speciālists.

2024. gada martā darbu uzsāka Dienas stacionārs Ambulatorajā centrā Tvaika ielā. Izrakstoties no stacionāra, pacienti ir motivētāki turpināt rehabilitāciju ambulatori pēc iespējas ātrāk, ja tas ir iespējams, tomēr salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, rehabilitācijas manipulāciju skaits pārskata periodā ambulatorajiem pacientiem ir bijis nedaudz mazāks. Tas ir skaidrojams ar pārcelšanos uz jaunajām telpām un jāmin izaicinājumi, ieviešot informācijas sistēmu Tvaiks, kā rezultātā bija problēmas ar ambulatoro talonu ievadīšanu, kas varētu ietekmēt kopējo datu precizitāti.

Nefinanšu mērķis: Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā

Tabula Nr. 2
NM2 rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvais rādītājs								Vērtējums ⁴
		2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns ³	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
Kopējais stacionāro gultu skaits gada beigās	Iestāde - KOPĀ	503	503	503	503	503	503	●Izpildās
	Psihiatrija (izņemot TPEPĀC)	405	405	-	405	405	405	-
	TPEPĀC stacionāra nodaļa ar apsardzi	45	45	-	45	45	45	-
	TPEPĀC ekspertīžu nodaļa ar apsardzi	15	15	-	15	15	15	-
	Narkoloģija (izņemot Minesotas programmu)	28	28	-	28	28	28	-
	Minesotas programma	10	10	-	10	10	10	-
Gultu noslodze, %	Kopējā gultu noslodze iestādē (izņemot TPEPĀC)	86,65	90,87	85-90	90,04	90,70	92,5	● Novirze
	Psihiatrija (izņemot TPEPĀC)	86,82	92,76	-	93,07	93,75	93,41	-
	TPEPĀC stacionāra nodaļa ar apsardzi	98,54	87,61	-	85,76	84,85	85,31	-
	TPEPĀC ekspertīžu nodaļa ar apsardzi	14,99	18,73	-	19,71	23,13	21,42	-
	Narkoloģija (izņemot Minesotas programmu)	89,37	99,99	-	98,44	101,17	99,8	-
	Minesotas programma	72,52	70,42	-	68,51	66,12	67,32	-
Praktizējošo ārstu (bez zobārstiem un rezidenti) un praktizējošo māsu skaita attiecība		1/2,5	1/2,16	1/2,6	1/2,16	1/2,16	1 /2,16	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Vidējais nostrādāto virsstundu skaits uz 1 ārstniecības personu, kas veic virsstundu darbu	ārsti	122	26	100	12	18	13	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
	māsas	62	16	52	16	25	17	
	māsu palīgi	27	22	25	20	33	20	

³ Ne visiem ziņojumā norādītajiem rādītājiem ir definētas mērķa vērtības “Nacionālais psihiskās veselības centrs, Valsts SIA vidēja termiņa darbības stratēģija 2023.-2026. gadam”, līdz ar to ziņojumā tiek norādīta rādītāja dinamika pa ceturkšņiem.

⁴ Vērtējums: ●Izpildās; ● Novirze

Rezultatīvais rādītājs							Vērtējums ⁴
	2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns ³	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
Pacientu ar šizofrēniju, šizotipiskiem traucējumiem vai murgiem neatliekama atkārtota stacionēšana 30 dienu laikā tajā pašā stacionārajā ārstniecības iestādē	15,2	16,3	≤16	15,3	14,93	15,12	●Izpildās
Uz mājām izrakstīto pacientu, kuri atkārtoti hospitalizēti tajā pašā vai nākamajā dienā tajā pašā ārstniecības iestādē (neskaitot pacientus, kuram nākamā hospitalizācija ir aprūpe vai rehabilitācija), skaits un īpatsvars, %	0,6	0,65 (43)	≤ 0,3	0,24% (4)	0,38% (11)		●Izpildās

2024. gada 2. ceturksnī gultu noslodze salīdzinot ar 1.ceturksni, ir palielinājusies un ir 2023. gada līmenī. Nedaudz samazinājusies gultas noslodze TPEPĀC, tomēr TPEPĀC noslodzi nevar ietekmēt, tā kā tā mainās atkarībā no noziedzīgu nodarījumu skaita, citu psihiatrisko stacionāra pacientu MRPL nodrošināšanas spējām. Finansiālu apgrūtinājumu rada ārvalstu pilsoņi, kuri saņem neatliekamo medicīnisko palīdzību un par pakalpojumiem nesamaksā.

Atkārtoto hospitalizāciju skaits 2024. gada 2. ceturksnī nepārsniedz noteikto mērķa robežu, kas vērtējams pozitīvi, ņemot vērā augsto gultu noslodzi, tomēr tas atstāj iespaidu uz vidējo ārstēšanās ilgumu, kas pārskata periodā ir bijis ilgāks nekā plānots.

2024. gada I pusgadā samazinājusies gultas noslodze Minesotas programmā, sakarā ar finansējuma samazinājumu plānveida stacionāro pakalpojumu sniegšanai narkoloģijā.

2024. gada 3. ceturksnī palielinājās gultas noslodze psihiatrijā, kas skaidrojams gan ar ilgstošā ārstēšanās esošajiem pacientiem ar MRPL, gan pacientiem, kuri pārvesti no somatiskajiem stacionāriem.

4. Rūpes par pacientu

Nefinanšu mērķis: Pacientu un viņu tuvinieku līdzestīgas un pozitīvas attieksmes veicināšana ārstēšanās procesā

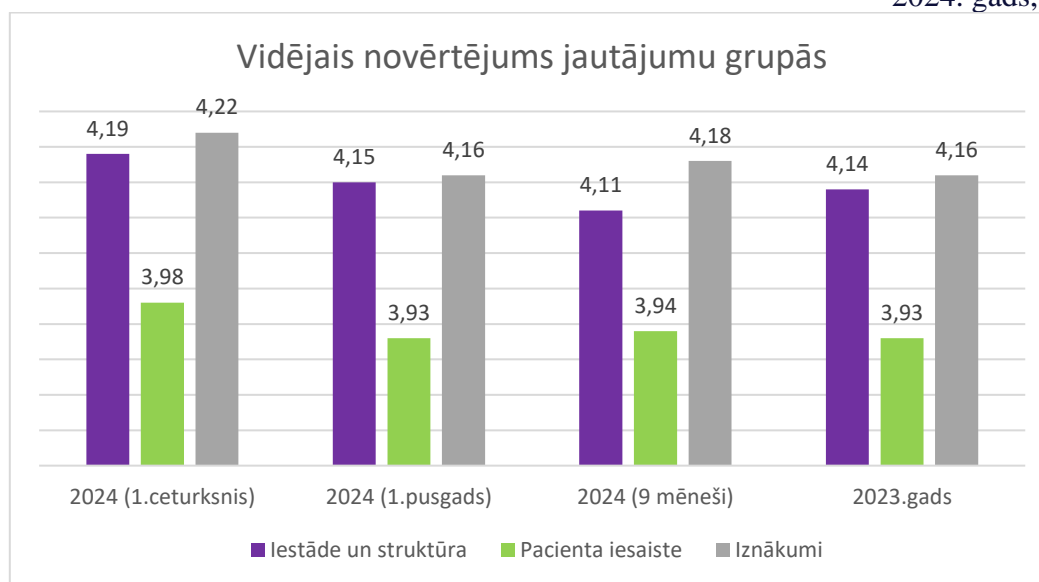
Tabula Nr. 3
NM3 rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvais rādītājs							Vērtējums ⁵
	2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
Respondentu atsaucība (stacionārā), %	8	16	8	16	13	12	● Izpildās
Pacientu apmierinātība (stacionārā), % (To klientu īpatsvars, kas pozitīvi novērtē saskarsmes pieredzi ar NPVC)	85	85	≥85	86	84	83	● Novirze

2024. gada 9 mēnešos pacientu pieredzes mērījumu aptaujā saņemtas 569 derīgas anketas no 8 stacionāra nodaļām, nedaudz zemāka atsaucība ir no atsevišķām nodaļām, tajā skaitā atvērtā tipa nodaļām.

2024.gada 3 ceturksnī saņemtas 162 pacientu pieredzes anketas, un salīdzinājumā ar 2.ceturksni, kaut arī ir vērojams neliels kāpums, tomēr atsaucība ir zemāka nekā šī gada 1.ceturksnī un 2023.gadā kopumā. Paredzams, ka respondentu atsaucības rādītājs, 2024.gadā būs zemāks nekā 2023.gadā, tomēr tas joprojām būs saskaņā ar plānu, tā kā plāna bāzes vērtība tika noteikta, balstoties 2022.gada rezultātos. Zemā atsaucība vienlaikus atstāj ietekmi arī uz pacientu apmierinātības (stacionārā) rādītāju.

Attēls Nr. 2
Pacientu pieredzes rezultāti pa jautājumu grupām,
2024. gads, 9 mēneši

⁵ Vērtējums: ●Izpildās; ● Novirze

2024. gada 9 mēnešos, salīdzinājumā ar 2023. gada rezultātiem, uzlabojies ir novērtējums jautājumu grupā par “Iznākumiem”, jautājumu grupā par “Pacientu iesaisti” rezultāti ir nostabilizējušies un tā joprojām saglabājas viszemāk novērtētā jautājumu grupa. Risinājumi un iespējas stacionāro pacientu iesaistes veicināšanā un attīstīšanā, varētu būtiski uzlabot kopējo pacientu novērtējumu par saņemto pakalpojumu.

Apkopojot pacientu ierosinājumus un vērtējot tos kopā ar saņemto novērtējumu, 2024. gadā 3.ceturksnī saņemtie komentāri norāda uz pilnveides iespējām atsevišķos atbalsta procesos – saņemti ierosinājumi par savlaicīgu pacientu informēšanu par sagaidāmo stacionārā (kāda ir dienaskārtība stacionārā/nodaļā, kādi izmeklējumi/nodarbības ir gaidāmas tuvākajā laikā/dienās, kamēr pacients atrodas stacionārā, u.tml.) 3.ceturksnī saņemti komentāri arī par ārstu pieejamību pēc stacionāra – t.i., pēc izrakstīšanās no stacionāra, pacients nevar savlaicīgi saņemt ambulatoro palīdzību (dažādi ietekmes faktori - ārstu pieejamība, pacienta sociālās spējas), kas var ietekmēt pacienta ārstēšanos un veicināt atgriešanos stacionārā.

2024. gada 3.ceturksnī, turpinās tehnikas problēmas, saistībā ar jaunās sistēmas ieviešanu, un joprojām ir traucēta ambulatoro pacientu pieredzes mērījumu īstenošana. Ambulatoro pacientu pieredzes mērījumus plānots atsākt tiklīdz tas tehniski būs iespējams.

5. NPVC personāls

Nefinanšu mērķis: Profesionāla, motivēta un uz mērķi orientēta komanda

Tabula Nr. 4
NM4 rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvais rādītājs							Vērtējums ⁶
	2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
Personāla mainība, %	9	10,55%	10	2,63	5,23	8,89	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Sertificēti ārsti, skaits	113	118	117	118	118	110	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Māsu palīgu skaita attiecība pret sanitāru skaitu	131/140	147/115	55%	57%	57%	59%	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Funkcionālie speciālisti ar sertifikātiem, skaits	30	29	32	29	31	34	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Māsas ar maģistra izglītību, skaits	10	9	15	10	10	10	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Māsu ar specializāciju psihiatriskajā un narkoloģiskajā aprūpē skaita attiecība (%) pret vispārējās aprūpes māsu skaitu	163/93	168/87	73%	66%	66%	66%	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā

⁶ Vērtējums: ●Izpildās; ●Novirze

Rezultatīvais rādītājs							Vērtējums ⁶
	2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
Pamatdarbā (slodze) praktizējošo ārstu skaita attiecība pret ārstu skaitu, kas strādā blakus darbā	77/36	78/40	71%	65%	65%	64%	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Pamatdarbā (slodze) praktizējošo māsu skaita attiecība pret māsu skaitu, kas strādā blakus darbā	181/75	168/87	73%	62%	62%	61%	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Pamatdarbā (slodze) praktizējošo māsu palīgu skaita attiecība pret māsu skaitu, kas strādā blakus darbā	100/31	101/45	108/47	67%	66%	65%	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā
Pamatdarbā (slodze) praktizējošo funkcionālo speciālistu skaita attiecība pret funkcionālo speciālistu skaitu, kas strādā blakus darbā	23/7	21/8	82%	72%	72%	70%	Rādītājs tiks vērtēts gada griezumā

6. Metodiskā vadība

Nefinanšu mērķis: Metodiskās vadības centra izveidošana

Tabula Nr. 5
NM5 rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvais rādītājs							Vērtējums ⁷
	2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns	2023. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
NPVC izveidots metodiskās vadības centrs	-	X	-	X	X	X	●Izpildās
Izstrādāti / aktualizēti kvalitātes kritēriji psihiskās veselības aprūpē Latvijā	-	-	X		X	X	●Izpildās
Definēti kvalitātes mērīšanai nepieciešamie dati, to iegūšanas metodika	-	-	X		X	X	●Izpildās

2024. gada 28. februārī ar NVD tika noslēgts otrais pēc kārtas līgums par klīniski metodisko vadību psihiskās veselības jomā. Saskaņā ar darbinieku atlases noteikumiem, konkursa kārtībā tika

⁷ Vērtējums: ●Izpildās; ● Novirze

izveidota komanda, kuras sastāvā ir metodiskā darba koordinatori - profesionāli sabiedrības veselības jomā un jurisprudencē. Ņemot vērā minētajā līgumā noteiktos pamatuzdevumus, uz šo atskaites brīdi tika izpildīts/ir izpildē sekojošais:

- Izvērtēta esošā situācija psihoneiroloģisko slimnīcu stacionārajā sektorā, t. sk. veikta psihiatriskā profila slimnīcu stacionārajās nodaļās sniegto pakalpojumu izpēte ar sadarbību atbalstošām psihiatriskajām slimnīcām. Izstrādāti psihoneiroloģisko slimnīcu stacionāra kvalitātes kritēriji. Izstrādāts vienots metodiskais standarts monetāro un nemonetāro resursu nepieciešamībai sadalījumā pēc ārstēšanas un aprūpes intensitātes psihiatriskā profila stacionārā, kā arī metodiskās vadlīnijas un atbalsta risinājumi, t.sk. arī finansiālā modeļa piemēra izstrāde vienotu prasību ieviešanai psihiatriskā profila stacionārā resursu nodrošinājuma modelim.
- Izstrādāts metodiskais standarts “Pacientu ar ilgstošiem psihiskās veselības traucējumiem pāreja no bērnu profila ārstniecības pakalpojumiem uz pieaugušo profila ārstniecības pakalpojumiem”. NPVC strādā pacientu pārejas koordinators, un pārejas procesu ar koordinatora atbalstu ir uzsākuši nepilni 20 pacienti. Par koordinatora veikto darbu tiek apkopotas un ik mēnesi NVD iesniegtas atskaites, kā arī koordinatora sniegto atbalstu augstu novērtējuši pacienti un viņu radnieki.
- Pilotprojekta “Vērtībās balstītas veselības aprūpes principu ieviešana depresijas (diagnožu F32 un F33) ārstēšanā” ietvaros ir veikta (un tiks turpināta) pacientu anketēšana, lai apkopotu datus par pacientu depresijas ārstēšanas pieredzi un izmaksām.
- Izstrādāts Psihiatra dežūrtelefona metodiskais standarts, t.sk. tiek veikta ikmēneša saņemto zvanu statistiskā analīze.
- Izstrādāts metodiskais standarts “IT pielietošanas teorētiskais pamatojums psihiskās veselības jomā”.
- Izstrādāts metodiskais standarts “Metadona mobilo vienību pakalpojuma attīstība Latvijā” kā arī sagatavoti priekšlikumi metadona mobilo vienību pakalpojuma nodrošināšanai ne tikai Rīgā, bet arī citur Latvijā.
- Norisinās metodoloģijas izstrāde mobilās psihiatriskās komandas izveidei psihiatrisko pacientu aprūpei mājās.

7. Zinātniskais insitūts psihiskās veselības jomā

Nefinanšu mērķis: Pētnieciskās darbības un medicīnas izglītības programmu īstenošana

Tabula Nr. 6
NM6 rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvais rādītājs							Vērtējums ⁸
	2022. fakts	2023. fakts	2024. plāns	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.	
Zinātnisko darbinieku skaits gadā	6	6	6	6	6	6	●Izpildās
Zinātnisko likmju skaits gadā	0,75	1,25	1	1	1,25	1,25	●Izpildās
Zinātnisko publikāciju skaits gadā	-	19	8	6	8	11	●Izpildās

⁸ Vērtējums: ●Izpildās; ● Novirze

Pētījumu un zinātnes projektu skaits gadā	3	3	4	2	2	4	●Izpildās
Pētniecībā izstrādātās tēmas ir praktiski realizētas iestādes darbā veselības pakalpojumu nodrošināšanā.	0	2	2	1	2	2	●Izpildās
Izglītības pasākumu organizēšana NPVC darbiniekiem un citiem veselības aprūpes sfērā studējošiem un strādājošiem veselības aprūpes speciālistiem	0	34	6	3	17	24	●Izpildās

2024. gada pirmajos sešos mēnešos starptautiski citējamās datu bāzēs, norādot NPVC, kā afiliāciju, ir publicēti 11 darbi:

- Lazareva M, Renemane L, Vrublevska J, Rancans E. New-onset psychosis following COVID-19 vaccination: a systematic review. *Front Psychiatry*. 2024 Apr 12;15:1360338. doi: 10.3389/fpsy.2024.1360338. PMID: 38680784; PMCID: PMC11046000.
- Germanenko, Ilana; Vrublevska, Jeļena; Fountoulakis, Konstantinos N.; Rancāns, Elmars; Effects of the COVID-19 emergency state in the Latvian general population with depression and distress on changes of patterns of smoking and psychoactive substance use. (2024) *Proceedings of the Latvian Academy of Sciences, Section B: Natural, Exact, and Applied Sciences*, 78 (1), pp. 85 - 90, Cited 0 times.
- Bezborodovs Ņ, Krēgers R, Vētra L, Rancāns E, Villeruša A. Psychometric properties and normative data of the Latvian and Russian language versions of the strengths and difficulties questionnaire (SDQ) in the Latvian general adolescent population. *Nord J Psychiatry*. 2024 May;78(4):301-311. doi: 10.1080/08039488.2024.2319662. Epub 2024 Feb 29. PMID: 38421351.
- Saulītis A, Kocane E, Dolgopolova J, Kalnins R, Auslands K, Rancans K, Valeinis E, Millers A. Characteristics and Injury Patterns in Traumatic Brain Injury Related to E-Scooter Use in Riga, Latvia: Multicenter Case Series. *Medicina (Kaunas)*. 2024 Mar 27;60(4):540. doi: 10.3390/medicina60040540. PMID: 38674186; PMCID: PMC11051852.
- Fountoulakis KN, Vrublevska J, et al., Somatic multicomorbidity and disability in patients with psychiatric disorders in comparison to the general population: a quasi-epidemiological investigation in 54,826 subjects from 40 countries (COMET-G study). *CNS Spectr*. 2024 Apr;29(2):126-149. doi: 10.1017/S1092852924000026. Epub 2024 Jan 25. PMID: 38269574.
- Lazareva M., Renemane L., Vrublevska J., Rancans E. New-onset psychosis following COVID-19 vaccination: a systematic review (2024) *Frontiers in Psychiatry*, 15, art. no. 1360338, DOI: 10.3389/fpsy.2024.1360338
- Sagud M, Breznoscakova Taube M, et al., (2024) An expert review of clozapine in Eastern European countries: Use, regulations and pharmacovigilance. *Schizophr Res*. 2024 Jun;268:53-59.
- Rojnic Kuzman M, Taube M et al (2024). Clinician treatment choices for post-traumatic stress disorder: ambassadors survey of psychiatrists in 39 European countries. *Eur Psychiatry*. 2024 Mar 7;67(1):e24. doi: 10.1192/j.eurpsy.2024.19. PMID: 38450651; PMCID: PMC10988156.

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejamība un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CH pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-------------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	------------------------------------

- Fountoulakis KN, Vrublevska J, Abraham S, et al. Non-binary gender, vulnerable populations and mental health during the COVID-19 pandemic: Data from the COVID-19 Mental health in Ternational for the general population (COMET-G) study. J Affect Disord. 2024 May 1;352:536-551. doi: 10.1016/j.jad.2024.02.050. Epub 2024 Feb 19. PMID: 38382816;
- Cernika K, Vrublevska J. The Impact of Adverse childhood experiences on Depression and Suicidality in Patients with Schizophrenia. Psychiatria Danubina, 2024, Vol. 36, Suppl. 2, pp. 61-67;
- Timur Syunyakov, Zarifjon Ashurov, Shakhnoza Magzumova, Darya Astafeva1, Andrei Vlasov, Alexey Pavlichenko, Jelena Vrublevska, Xenia Gonda, Giuseppe Tavormina, Florence Thibaut, Paul Cumming, Avinash De Sousa, Konstantinos N. Fountoulakis,* & Daria Smirnova. Risk assessmetnt suicidality scale (rass)-based on-line calculator targeting early prevention of suicides in general population: from COMET-G study results towards integration of the screening tool into routine clinical practise. Psychiatria Danubina, 2024; Vol. 36, Suppl. 2, pp 225-231.

2024. gada pirmajā pusgadā NPVC sniedza atļauju 3 akadēmisko pētījumu īstenošanai:

- L.Mača "Aleksitīmijas izmaiņas psihoaktīvo vielu atkarību pacientiem ārstēšanas rezultātā Mīnesotas programmā".
- D.Mackovecis "Depresijas saistība ar temperamentu un personības traucējumu iezīmēm hospitalizētiem pacientiem NPVC stacionārā".
- J.Timofejeva "Antidepresantu loma agrīnas remisijas sasniegšanā alkohola atkarības pacientiem ar depresīviem traucējumiem".

2024.gada otrajā pusgadā NPVC sniedza atļaujas akadēmisko pētījumu īstenošanai:

- R.Rīders "SPECIĀLĀ VINGRINĀJUMU KOPUMA PIELIETOŠANA ĶERMEŅA LĪDZSVARA UZLABOŠANAI HEBERFRĒNAS ŠIZOFRĒNIJAS PACIENTIEM".

2024. gada pirmajos sešos mēnešos darbinieku izglītībai organizētas 7 klīniskās konferences, kas notikušas hibrīdrežīmā, iesaistot visu NPVC struktūrvienību ārstniecības personas, vidēji vienā konferencē piedaloties ap 60 ārstniecības personām.

- 2024. gada martā NPVC uzņemšanas nodaļai tika realizēti divi apmācību semināri "Pacientu ar intoksikāciju aprūpe", tiek veikti organizēšanas pasākumi meistarklasei "Zināšanu pārnese kardiopulmonālajā reanimācijā", SBAR rīka izmantošanas apmācības māsām.
- NPVC aktīvi veic izglītojošo darbu profesionālajā nozarē – novadīta viena lekcija februārī Valsts sociālās aprūpes centra "Rīga" darbiniekiem par tēmu "Atkarību vielu lietošanas prevencija SAC klientu riska grupām: no cēloņiem līdz seku novēršanai". Tiek plānota 2. lekcija VSAC darbiniekiem maijā par tēmu "Agresijas atpazīšana, izpratne un rīcība agresijas situācijās VSAC", 1 lekcija IeVP darbiniekiem maijā par tēmu "Psihotropās vielas, to lietošana un riski Ieslodzījuma vietās un rīcība līdz ierodas ārstniecības personas".
- Veikti plānošanas darbi projektu realizēšanai - sadarbībā ar LPA novadītas trīs semināru cikls "Drosmīgi par demenci!", kur NPVC lektori izglītoja sabiedrību un speciālistus saistībā ar Demences diagnostiskas, ārstēšanas un aprūpes jautājumiem.
- Sākti organizēšanas darbi pilotprojekta "Vērtībās balstītas veselības aprūpes principu ieviešanai depresijas diagnozes ārstēšanā" realizēšanai (sadarbība ar Longogenesis, izveidota aptaujas anketa).
- 2024. gada 28. jūnijā Latvijas Autisma apvienībai tika realizēts seminārs "ekstremāla uzvedība jauniem pieaugušajiem: juridiskā un klīniskā perspektīva". 2024. gada 19.

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejamība un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CH pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-------------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	------------------------------------

septembrī notika otra tikšanās ar Latvijas Autisma apvienības pacientu vecākiem, lai runātu par tēmu "Pieaugušo trauksme - palīdzības iespējas sarežģītās dzīves situācijās ģimenēm ar bērniem ar autiskā spektra traucējumiem".

- 2024. gada jūnijā tika organizēts saliedēšanās pasākums NPVC darbiniekiem, lai stiprinātu komandas garu un veicinātu savstarpēju sadarbību. Šādi pasākumi palīdz uzlabot darba atmosfēru, veicina komunikāciju starp kolēģiem un rada pozitīvu darba vidi, kas ir svarīgi efektīvai un produktīvai darbībai.

2024.gada otrajā pusgadā tiek turpināts organizēt gan apmācības visiem NPVC darbiniekiem, gan lekcijas viesiem:

- Sadarbībā ar Medicīnas izglītības tehnoloģijas centru noorganizēti Brūču aprūpes un SBAR rīka izmantošanas kursi māsām.
- Realizēta plānotā lekcija Latvijas Autisma apvienības pacientu vecākiem par tēmu "Pieaugušo trauksme - palīdzības iespējas sarežģītās dzīves situācijās ģimenēm ar bērniem, ar autiskā spektra traucējumiem". Plānota vēl viena lekcija par tēmu "Emocionālā un psihiskā noturība krīzes situācijās".
- NPVC viesojās ar medicīnas sfēru saistīta firma, kurai tika noorganizēta lekcija par tēmu "Izturība un psihiskā veselība jebkurā dzīves situācijā".
- Turpināts organizēt klīniskās konferences darbinieku izglītošanai par dažādām aktualitātēm, iesaistot visus NPVC darbiniekus. Konferences organizētas hibrīd režīmā, vidēji iesaistot ap 90 darbinieku. Otrajā pusgadā realizētas divas klīniskās konferences par tēmām "Dežūrtelefona pieredze – ko varam mācīties no pacientiem" un "Klīniskais gadījums - akūts paasinājums pacientam ar psihotiskiem traucējumiem, agresīva uzvedība - kā koordinēt situāciju. Plānots realizēt vēl piecas konferences par tēmām "Juridiskā perspektīva medicīniskās kļūdas gadījumā klīniskajā praksē", "Kā rīkoties pēc konflikta situācijas - CANDOR prakse", "Aktualitātes nieru veselībā - praktiski ieteikumi klīniskajā darbā" un "Atkarību psihiatrija - pieejamās ārstēšanās iespējas NPVC".
- Plānotas vairākas apmācības māsām par tādām tēmām kā "Medikamentu mijiedarbība" un "Savstarpējā saskarsme un komunikācija"
- IPD aktīvi iesaistās Reģistratūras tālruņa algoritmu izstrādē, sadarbojoties ar ārstniecības personām un nodaļas darbiniekiem.
- Tiek organizēti atbalsta semināri pacientu ar šizofrēniju tuviniekiem.

Zinātnisko projektu daļa

2024. gadā zinātnisko projektu daļa īsteno 2 starptautiskus, 1 sadarbības un 1 inovāciju projektu.

- Vienotās rīcības (*Joint Action*) projekts MENTOR (*Mental Health Together*) (*EU4H-2023-JA-IBA-04 'Healthier Together' EU NCD initiative – Mental health*), kura mērķis ir mazināt psihiskās veselības traucējumu negatīvo ietekmi uz cilvēku ar piedzīvotu psihisko traucējumu pieredzi un veicināt labu psihisko veselību un labklājību gan individuālā un viņa ģimenes, gan populācijas līmenī, ieviešot visaptverošu un integrētu psihiskās veselības politiku un pakalpojumu dizainu (aktivitāšu un digitālo risinājumu kopumus) un īstenojot zināšanu pārrobežu apmaiņu, lai nodrošinātu visaptverošu pieeju psihiskai veselībai visā Eiropā. Grantu līgums ar Eiropas Komisiju tika noslēgts šī gada 16. jūlijā.
- Triažēšanas sistēmas (*PsyLo*) ieviešana ambulatoro pakalpojumu prioritizēšanas nodrošināšanā cilvēkiem ar psihiatriskām sūdzībām, kuras mērķis ir izveidot un pilotēt sabiedrībai draudzīgu, zinātniski pamatotu pakalpojumu, kas laicīgāk atpazītu psihisku

saslimšanu simptomus un efektīvi organizētu psihiskās palīdzības meklētāju plūsmu, lai cilvēki ar nelabvēlīgo slimības notikumu riskiem saņemtu nepieciešamo palīdzību ātrāk.

- Pusautomatizētu tiešsaistes psiholoģisko pakalpojumu ieviešana internalizējošo psihisko traucējumu ārstēšanai pusaudžiem un jauniem pieaugušajiem, kura mērķis ir adaptēt un pilotēt zinātniskos pierādījumos balstītu pusautomatizētās tiešsaistes kognitīvi biheiviorālās terapijas (iKBT) modeli, plaši izplatītu psihisku traucējumu ārstēšanai, Latvijas pusaudžu un jaunu pieaugušo populācijā.
- *AlcoScreen – Screening of alcohol use and somatic health among patients in hospitals in the Baltics*, kura mērķis ir pētīt alkohola lietošanas prevalenci un paradumus medicīnas pacientu vidū slimnīcās, alkohola lietošanas skrīninga procedūru ieviešanu un veselības aprūpes personāla zināšanu uzlabošanu par kaitīgas alkohola lietošanas ārstēšanas alternatīvām vispārējās medicīnas nodaļās. Pētījums tiks īstenots sadarbojoties Norvēģijas, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas iestādēm.

8. Finanšes

Finanšu mērķis: Nodrošināt finansiāli stabilu uzņēmuma darbību

Tabula Nr. 7
FM rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvais rādītājs	2023. fakts	2024. 3 mēn. (plāns)	2024. 3.mēn. (fakts)	2024. 6 mēn. (plāns)	2024. 6.mēn. (fakts)	2024. 9 mēn. (plāns)	2024. 9.mēn. (fakts)	Vērtējums ⁹
Peļņa vai zaudējumi, EUR	1452	-364 826	-650 750	-500 194	-533 786	-552 393	96 475	● Novirze
Pamatdarbības neto naudas plūsma, EUR	397 304	-281 992	-536 912	-334 524	-68 165	-317 554	-46 810	● Novirze
Kopējās likviditātes rādītājs	0,62	0,9	0,58	0,78	0,55	0,74	0,72	● Novirze
Kapitāla struktūra (saistības pret pašu kapitālu), %	121,5	110,3	126,9	116,6	128,3	122,4	129,87	● Novirze
Investīciju plāna izpilde, EUR	14 346 225	150 000	51 858	300 000	374 985	450 000	974 084	● Novirze

⁹ Vērtējums: ●Izpildās; ● Novirze

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejamī un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rāpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CH pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-----------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	------------------------------------

NPVC saņem valsts finansējumu, stacionāro un ambulatoro pakalpojumu nodrošināšanai, kā arī noteiktu programmu realizācijai, līdz ar to finanšu mērķi tiek vērtēti, ņemot vērā nozares specifiku, jo tās darbība ir vairāk orientēta uz nefinanšu mērķiem.

NPVC 2024.gada 3.ceturkšņa kopējie ieņēmumi veido 23, 2 milj. EUR. Salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, ieņēmumi ir par 2,1 milj. EUR vairāk. Būtiski akcentēt, ka neskatoties uz ieņēmumu palielinājumu, 2024. gada sākotnējie NVD finanšu paziņojumi iezīmē finansējuma samazinājumu, līdz ar to NPVC savu 2024. gada saimniecisko gadu plānoja ar 960,5 tūkst. EUR lieliem zaudējumiem, kas atspoguļojās arī iepriekšējos ceturkšņa izpildes rādītājos.

Ņemot vērā NPVC mērķus un stratēģiskās prioritātes, finansiālās darbības nefinanšu mērķu īstenošanas izmaksu ietekme uz finanšu mērķiem 2024. gada 3. ceturksnī par 648 868 EUR pārsniedz plānotos zaudējumus, jo 3.ceturksnis sabiedrībai ir bijis pozitīvs, un sasniegta neliela peļņa, 96 tūkst. EUR apmērā. Līdz ar to pārskata perioda peļņa pozitīvi ietekmēja pamatdarbības naudas plūsmu, bet kas kopumā ir par 270,7 tūkstošiem EUR pozitīvāka nekā plānots. Palielinoties pieejamiem naudas līdzekļiem, likviditātes rādītāja koeficients ir palielinājies par 0,17.

NPVC faktiskās izmaksas nav samazinājušās, tās pārskata periodā veido 23,1 milj. EUR, no kurām 19,3 milj. EUR jeb 83% ir atlīdzības izdevumi. Cilvēkresursu nodrošinājums ir lielākais izaicinājums, gan dēļ ārstniecības personu trūkuma darba tirgū, gan darba intensitātes, lai Latvijas iedzīvotājiem nodrošinātu valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus slimnīcā.

9. Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai

Nefinanšu mērķis: Infrastruktūras attīstība un Darba vide, t.sk., pielietojamo darba metožu, sakārtošana atbilstoši mūsdienu prasībām

2024. gada 29. februārī plkst. 11.00 notika NPVC jaunā multifunkcionālā Ambulatorā centra Tvaika ielā 2 svinīgā atklāšana. Jaunais Ambulatorais centrs pieņemt pacientus jaunajās telpās uzsāka 2024.gada 4.martā. Ēkas kopējā telpu platība ir 2 748,36 m². Būvdarbu ģenerāluzņēmējs un projektētājs ir pilnsabiedrība "3A". Ambulatorā centra kopējās izmaksas: 7 259 692 EUR (tai skaitā PVN), no tā 85% jeb 6 170 738 EUR ir ERAF finansējums, 9% jeb 653 372 EUR ir Valsts budžeta finansējums un 6% jeb 435 582 EUR ir NPVC finansējums.

Turpinās datortīkla infrastruktūras uzlabojumi NPVC struktūrvienībā Tvaika ielā 2 – gan jaunu optisko līniju ieviešana un tīkla fiziskās topoloģijas maiņa, gan novecojušu datortīkla komutācijas iekārtu nomainā. 2024.gadā turpināsies slimnīcas informācijas sistēmas modernizācijas darbi.

Lai organizētu mūsdienu un efektīvu pacientu medicīniskās dokumentācijas arhivēšanu un sistematizāciju, un uzlabotu klientu apkalpošanu, nodrošinātu operatīvāku medicīnisko karšu pārbaudi un precīzāku arhīva darbu, pārskata periodā uzsākts praktisks darbs, lai pilnveidotu medicīniskās dokumentācijas arhivēšanas kārtību (t.sk. mirušo pacientu medicīniskās dokumentācijas atlasī, precīzu un savlaicīgu karšu iznīcināšanu, u.c.). Dokumentu pārvaldības daļa uzsākusi medicīniskās dokumentācijas apriti un uzskaiti informācijas sistēmā Tvaiks.

2024. gada 2. ceturksnī turpinās darbs pie arhīva moduļa ieviešanas DVS Namejs, lai nodrošinātu efektīvu NPVC elektroniski parakstīto dokumentu saglabāšanu un nodošanu valsts glabāšanā Latvijas Nacionālajam arhīvam atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Pārskata periodā turpinājies aktīvs darbs pie prasmju pilnveides darbam elektroniskajā vidē – Dokumentu pārvaldības daļas darbinieki apmācīja plašu ieinteresēto pušu loku (NPVC personālu, ģimenes ārstu prakses, klientus, u.c.) par darbu elektroniskajā vidē, t.sk. e-adreses darbības pamatprincipiem, tā kā NPVC aktīvi izmanto e-adresi saziņai ar iesaistītajām pusēm.

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejamā un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētītība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CHU pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-----------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-----------------------	----------	---	-------------------------------------

Pārskata periodā turpinājies aktīvs darbs pie prasmju pilnveides darbam elektroniskajā vidē – Dokumentu pārvaldības daļas darbinieki apmācīja plašu ieinteresēto pušu loku (NPVC personālu, ģimenes ārstu prakses, klientus, u.c.) par darbu elektroniskajā vidē, t.sk. e-adreses darbības pamatprincipiem, tā kā NPVC aktīvi izmanto e-adresi saziņai ar iesaistītajām pusēm.

Lai nodrošinātu darbiniekiem drošu darba vidi, jaunā multifunkcionālā Ambulatorā centra kabinetos uzstādītas drošības/trauksmes un durvju atvēršanas pogas.

Lai nodrošinātu vienotu pieeju veicot pacientu un klientu veselības datu apstrādi, kā arī nodrošinātu personas datu apstrādi atbilstoši Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasībām un veselības nozares speciālo normatīvo aktu prasībām, 2024.gada 17. aprīlī NPVC notika seminārs (apmācība un diskusija) ‘‘Personu informēšana par pacienta slimības stāvokli: klīniskā un drošības perspektīva’’.

2024. gada 4. jūlijā notika NPVC renovēto vēsturisko 3. un 4. korpusu Tvaika ielā 2 atklāšana. Līgums par būvdarbu veikšanu ar SIA ‘‘TORENSBERG’’ tika noslēgts 2022. gada augustā un būvniecība tika uzsākta 2022. gada septembrī. Ēku kopējā atjaunotā telpu platība ir 1950,5 m² (3. korpus – 975,9 m² un 4. korpus – 974,6 m²).

Vēsturisko 3. un 4. korpusu pārbūve realizēta Eiropas reģionālā attīstības fonda (ERAF) projekta Nr.9.3.2.0/21/I/002 ‘‘Veselības aprūpes infrastruktūras attīstība’’ ietvaros un izmaksāja 8,3 miljonus EUR, jeb 8 354 100 EUR (tai skaitā PVN), no tiem 85 % jeb 7 100 985 EUR ir ERAF finansējums, 9% jeb 751 869 EUR ir valsts budžeta finansējums un 6% jeb 501 246 EUR ir NPVC finansējums.

2024. gada 12. septembrī saņemts Centrālās finanšu un līgumu aģentūras uzaicinājums sagatavot un iesniegt Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) projekta iesniegumu ‘‘Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.1. specifiskā atbalsta mērķa ‘‘Nodrošināt vienlīdzīgu piekļu veselības aprūpei un stiprināt veselības sistēmu, tostarp primārās veselības aprūpes noturību’’ 4.1.1.1. pasākuma ‘‘Ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstība’’ trešās kārtas īstenošanas noteikumi’’ ietvaros.

Projektam pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir **7 957 886 EUR**, tai skaitā ERAF finansējums – **6 764 203 EUR** un nacionālais finansējums, kas iekļauj valsts budžeta un privāto finansējumu – **1 193 683 EUR**. Projekta īstenošanas ilgums - 2029.gada 31.decembris.

Projekta ietvaros NPVC var piesaistīt normatīvajos aktos par veselības aprūpes organizēšanas un samaksas kārtību norādītās specializētās ārstniecības iestādes, kas nodrošina valsts apmaksātus stacionāros psihiskās veselības aprūpes pakalpojumus, – valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību ‘‘Piejūras slimnīca’’, valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību ‘‘Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca’’, valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību ‘‘Slimnīca ‘‘Ģintermuiža’’’’, valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību ‘‘Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca’’.

Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāna 2023. - 2025.gadam īstenošanas ietvaros sadarbībā ar VM (NVD) tika iegādāts - metadona izdales transportlīdzeklis, kas paredzēts metadona izdālei. NVD piešķirtais finansējums tika piešķirts 100 000 EUR apmērā (tajā skaitā PVN). Līgums par metadona izdales transportlīdzekļa piegādi tika noslēgts ar UAB ‘‘Go Camper’’ 2024. gada 8. jūlijā par kopējo summu 99 994,40 EUR ar PVN.

Nefinanšu mērķis: Dokumentu pārvaldības daļa

Izstrādāta jauna NPVC medicīnisko dokumentu sistematizācijas glabātuvē kārtība un līdz 2024. gada 30. septembrim sistematizētas vairāk par 240 tūkstoši medicīnisko dokumentu vienības.

Stājoties spēkā 2024. gada 7. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 282 ‘‘Dokumentu un arhīvu pārvaldības noteikumi’’ tika apzinātas un veiktas jaunajām prasībām atbilstošas nepieciešamās

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejami un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CHS pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-----------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	-------------------------------------

izmaiņas arhīva un dokumentu pārvaldībā. Ir uzsākta Vienotās Valsts arhīvu informācijas sistēmas izmantošana saziņai ar Latvijas Nacionālo arhīvu un e-pakalpojumu saņemšanai.

Turpinot Dokumentu vadības sistēmā “Namejs” Arhīva moduļa ieviešanu tiek veikti sistēmas kofigurēšanas darbi. Nodošanai e-arhīvā sagatavotas 2018.-2021. gada pastāvīgi glabājamās lietas veicot to pārbaudi un izvērtēšanu.

Veikta kārtējā – reizi 8 gados veicamā pastāvīgi un ilglaicīgi glabājamo pārvaldes dokumentu esības un fiziskā stāvokļa pārbaude, kuras rezultātā ir izstrādāts Dokumentu esības un fiziskā stāvokļa pārbaudes akts dokumentiem papīra formā.

Valsts glabāšanā Latvijas Nacionālajam arhīvam nodots apjomīgs vēsturiski nozīmīgu medicīnisko dokumentu klāsts.

Nepārtraukti turpinās dokumentācijas elektronisko formu ieviešana – izstrādātas un apstiprinātas jaunas dokumentu elektroniskās veidnes. Tāpat pastāvīgi tiek apzināti informācijas un dokumentācijas aprites procesi un meklēti risinājumi to uzlabošanai. Dokumentu pārvaldības daļa sniedz atbalstu medicīnas personālam un pārvaldes struktūrvienību darbiniekiem jautājumos, kas saistīti ar elektronisko dokumentu apriti, atbalsts tiek sniegts arī NPVC apmeklētājiem.

Izvērtēti Centra struktūrvienību iesniegtie dokumentu iznīcināšanas pieteikumi un izstrādāts iznīcināšanas akts par Centra dokumentu, kuriem beidzies glabāšanas termiņš, atlasī iznīcināšanai, kas saskaņots ar Latvijas Nacionālo arhīvu.

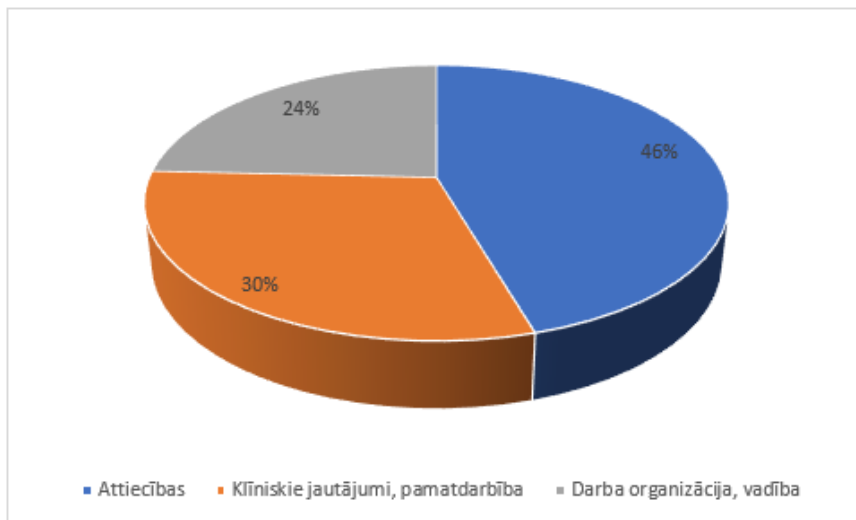
Nefinanšu mērķis: Kvalitātes vadības procesu definēšana, nostiprināšana un attīstība

Sūdzību vadība

2024. gada 9 mēnešos sūdzību vadības ietvaros reģistrētas 65 sūdzības (2024. gada 3. ceturksnī tie bija 20 iesniegumi). Pēc sūdzību izvērtēšanas un analīzes, atsevišķi iesniegumi novērtēti kā nepamatoti. Pārskata periodā 38 % (n=25) no saņemtajiem iesniegumiem ir atkārtoti, 11 problēmsituācijās. Atsevišķos gadījumos iesnieguma iesniedzējs vai informācijas pieprasītājs, nav bijis apmierināts ar saņemto atbildi, kas nozīmē, ka veikta papildus situācijas izvērtēšana, atbildes gatavošana, nepieciešamības gadījumā - saziņa ar pacientu gan rakstiski, gan telefoniski.

Visvairāk pirmreizējo iesniegumu 2024. gada 9 mēnešos saņemti par attiecību un attieksmes jautājumiem (46%), kam seko darba organizācijas un vadības jautājumi (32%) un 24% saņemto iesniegumu klasificēti kā klīniskie jautājumi, jautājumi par pamatdarbības pakalpojumu kvalitāti. 3.ceturksnī saņemti pacientu/pacientu tuvinieku iesniegumi par vides jautājumiem (trūkst privātas telpas sarunai ar tuvinieku, ārstu), pacientam nav pieejami medikamenti, kuri nav primāri saistīti ar psihisko saslimšanu, sūdzības par klientu apkalpošanas speciālistu attieksmi, pacientu tuvinieku sūdzības par sadarbību ar ārstējošo ārstu (ārstu pieejamība), ārstu neieklausīšanos pacientā, kā arī neprecīzi noformētām DNL, u.c.

Attēls Nr. 3
Sūdzību (pirmreizējo) jomas 2024. g. 9 mēneši

Veselības aprūpes kvalitātes kontroles ietvaros, pārskata periodā saņemti dažādu institūciju pieprasījumi (Veselības inspekcija, Valsts Policija, u.c.) medicīniskās dokumentācijas vērtēšanai, sagatavošanai un viedokļa sniegšanai, kā rezultātā padziļināti vērtētas 8 medicīniskās vēstures, ārstu sniegtie papildus skaidrojumi un sagatavotas 8 atbildes vēstules.

Procesu pilnveide

Lai pilnveidotu procesu kvalitāti, kuru īstenošana nodrošina pacientiem pakalpojumu sniegšanu, 2024. gada 3. ceturksnī aktualizēti un apstiprināti, piemēram, šādi iekšējie normatīvie akti:

- “*Instrukcija pacienta mehāniskās un fiziskās ierobežošanas veikšanai*” (apstiprināta ar NPVC 10.10.2024. rīkojumu Nr. 01-05/24-47), dokuments nosaka prasības un nosacījumus pacienta mehāniskai ierobežošanai, lai novērstu pacienta agresivitāti pret citiem pacientiem, personālu un novērstu autoagresīvu rīcību, kā arī nosaka prasības medicīnisko ierakstu veikšanai pacienta mehāniskās un fiziskās ierobežošanas laikā. Instrukcija izstrādāta ar mērķi nodrošināt gan pacientu, gan personāla drošību, īstenojot pacienta ierobežošanu. Instrukcijā noteikti arī kvalitātes un drošības kritēriji, īstenojot pacientu mehānisko ierobežošanu un nosaka personāla rīcību, gadījumos, ja ir iestājušās komplikācijas, neprofesionāli īstenojot kustību ierobežošanu un/vai nenodrošinot pietiekamu uzraudzību.
- “Narkotisko un psihotropo zāļu iegādes, uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites un iznīcināšanas kārtība NPVC.

Nepārtraukti tika pilnveidoti medicīniskie dokumenti, izstrādājot, aktualizējot un papildinot NPVC sagatavotās veidlapas, tādējādi vienlaikus uzlabojot to informatīvo kvalitāti.

Nefinanšu mērķis: Komunikācija un klientu apkalpošana

Nepārtraukti tiek papildināta un uzlabota Sharepoint iekšlapa, kura tiek veidota gan kā informācijas avots darbiniekiem, gan palīglīdzeklis darbā.

Darbinieku ilgtspējas un labbūtības pasākumu organizēšanas ietvaros, darbiniekiem tika noorganizēts Lieldienu pasākums.

Par NPVC	Misija, vīzija, mērķi	Pieejamība un kvalitatīvi VAP	Efektivitāte pakalpojumu plānošanā un sniegšanā	Rūpes par pacientu	NPVC personāls	Metodiskā vadība	Izglītība un pētniecība	Finanses	Atbalsta nodrošinājums biznesa mērķu sasniegšanai	CHP pamatdarbības procesu rezultāti
----------	-----------------------	-------------------------------	---	--------------------	----------------	------------------	-------------------------	----------	---	-------------------------------------

Īpaši jāatzīmē 29. februārī notikusī jaunā Ambulatorā centra atklāšana, kur Komunikācijas un klientu apkalpošanas daļa noorganizēja divas atklāšanas vienā dienā - vienu lūgtajiem viesiem un otru visiem RPNC darbiniekiem.

Janvārī noorganizēta darbinieku kopsapulce, kurā atskatījāmies uz 2023. gadā paveikto, darbinieki tika informēti par paveikto Agrīnās intervences programmā un Metodiskā centra darbībā, par pacientu pieredzes anketēšanu, kā arī atbildes uz darbinieku jautājumiem.

Aprīlī tika organizēta Ēnu diena, kurā piedalījās 13 jaunieši. Jaunieši interesējās par psihologa, psihiatra, narkologa un māsas profesiju.

Maijā aicinājām sabiedrību apmeklēt iestādes 200 gadu jubilejas Muzeju nakti ar viskošākajiem stāstiem no ārstniecības iestādes 200 gadu vēstures un cienājām apmeklētājus ar pēc 200 gadu vecas, vēsturiskas receptes taisītu žāvētu skābētu kāpostu zupu. NPVC Kultūrvēsturisko telpu apmeklēja aptuveni 800 apmeklētāju.

Tika noorganizēts seminārs, kurā piedalījās psihiatri, narkologi, laboratoriju vadītāji un pārstāvji, valsts un pašvaldības policija u.c. profesionāļi, lai noklausītos ASV Narkotisko vielu apkarošanas administrācijas lekciju saistībā ar pieaugošo statistiku par jauno sintētisko narkotisko vielu izplatību mūsu reģionā.

Īpaši jāatzīmē maijā organizētā Šizofrēnijas pacientu atbalsta nedēļa, kurā plašai sabiedrībai bija iespējams piedalīties vairākos pasākumos – 21. maijā turpinājām pagājušajā gadā iedibināto tradīciju un aicinājām pacientus, viņu radniekus, darbiniekus un visas apkārtnes iedzīvotājus uz “Dārza svētku” pusdienlaika koncertu, 23. maijā aicinājām uz pasākumiem šizofrēnijas pacientu piederīgos un cilvēkus, kas ikdienā saskaras ar pacientiem darbā un privātajā dzīvē. Sadarbībā ar uzņēmumu “Gedeon Richter” informējām sabiedrību par tulkoto grāmatu aprūpētājiem un tuviniekiem “Atklāti par šizofrēniju ģimenē”.

Maijā noorganizēta darbinieku kopsapulce par godu Māsu dienai, kurā iepazīnāmies ar stacionāra un ambulatoro māsu aktualitātēm, sveicām māsas, pavisam pasniedzot pateicības rakstus 6 māsām un 4 nodaļām, kā arī devām atbildes uz darbinieku jautājumiem.

Darbinieku ilgtspējas un labbūtības pasākumu organizēšanas ietvaros, darbiniekiem tika noorganizēts Jāņu sagaidīšanas pasākums, kura koncertu varēja noklausīties arī pacienti.

4. jūlijā tika noorganizēts renovēto 3. un 4. korpusu atklāšanas svinīgais pasākums, kas plaši tika atspoguļots masu medijos. Uz to tika aicināti gan viesi, gan darbinieki un mediju pārstāvji.

2024. gada 20.septembrī noorganizēts iestādes 200 gadu jubilejas pasākums Latvijas Nacionālajā teātrī, kurā piedalījās aptuveni 650 darbinieki un lūgtie viesi.

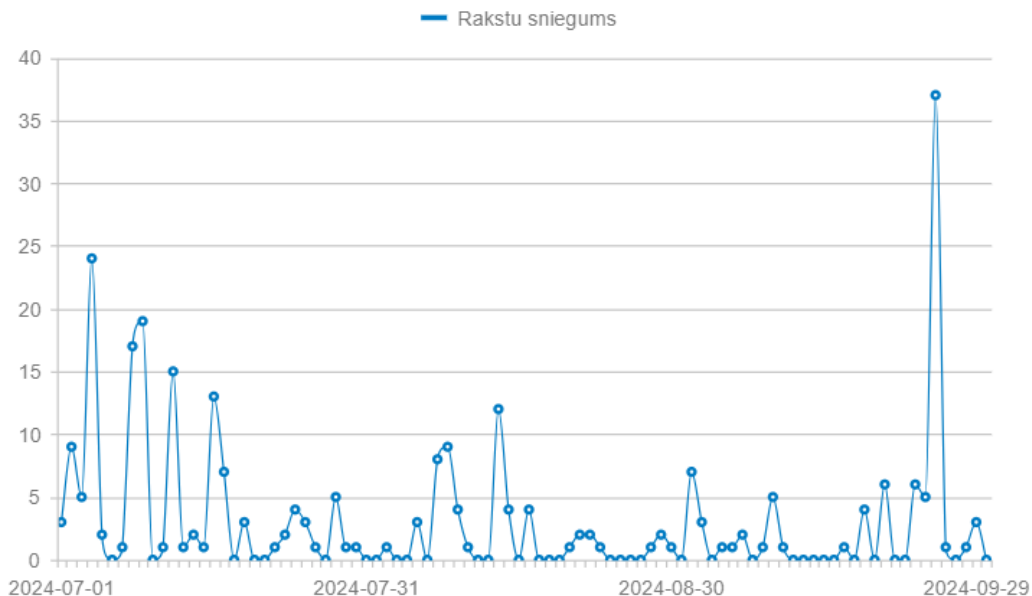
200 gades ietvaros Komunikācijas un klientu apkalpošanas daļa ir izveidojusi apbalvojumu - stilizētu seratonīna molekulu, kas izlieta stiklā - kas pasākumā tika pasniegta bijušajiem kolēģiem, kuri ir ieguldījuši savu mūžu psihiatrijas un narkoloģijas jomas attīstībā un Psihiatrijas un narkoloģijas centra darbā.

Pārskata perioda beigās sabiedrība informēta par iestādes nosaukuma maiņu - Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs kļūst par Nacionālo psihiskās veselības centru.

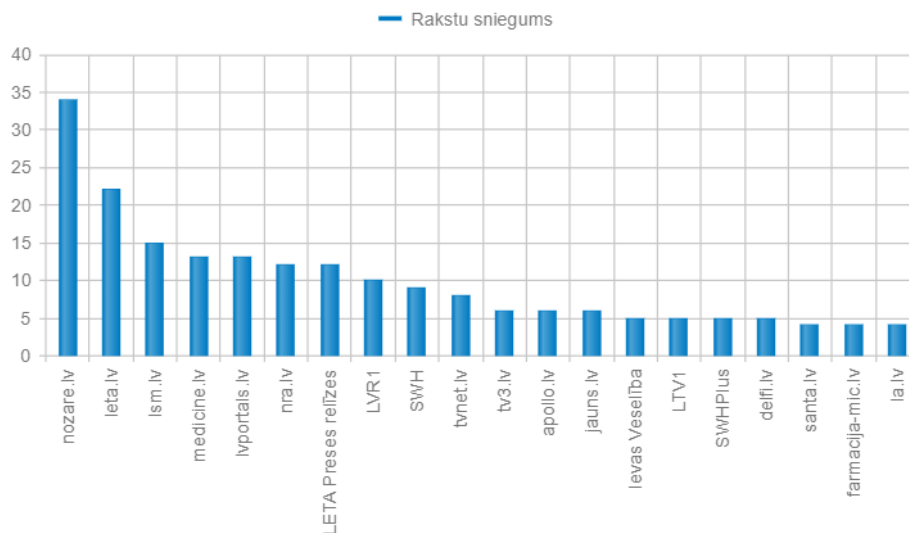
Turpināts informēt sabiedrību ar sociālo mediju palīdzību – NPVC ir sociālo mediju konti Facebook, Instagram, Twitter (X), LinkedIn un Flickr.

NPVC aktīvi sadarbojas ar medijiem, nodrošinot publicitāti sīžetos, raidījumos publikācijās, u.c. 2024. gada 3.ceturksnī NPVC 282 reizes ir pieminēts dažādos medijos (raidījumos, publikācijās) – avots: LETA monitorings.

Attēls Nr. 5
Rakstu sniegums no 1.07.2024. - 30.09.2024.
Avots: Leta Station monitorings

Attēls Nr. 6
Rakstu izvietojums no 01.07.2024. - 30.09.2024.
Avots: Leta Station monitorings

Vienmēr aktuāls ir darbs pie klientu apkalpošanas procesu uzlabošanas – turpinās jaunās informācijas sistēmas Tvaiks Reģistratūras moduļa ieviešana darbā. Pārskata periodā notika klientu apkalpošanas speciālistu darba staciju iekārtošana Jaunajā Ambulatorajā centrā. Pabeigta funkciju pārņemšana no māsām, organizējot darbu ar ambulatorajām kartēm Ambulatorajā centrā “Pārdaugava”, Tvaika ielas Ambulatorajā centrā un Ambulatorajā centrā “Veldre”. Klientu un pacientu ērtībai ieviesta Ambulatorā centra Tvaika ielā 2 rindu sistēma. Ieviests Vienotais zvanu centrs, pacientiem un klientiem ir iespēja pierakstīties pie speciālistiem, zvanot uz vienu tālruna numuru.

Ar 1. septembri izveidots Klientu apkalpošanas un informatīvais centrs slimnīcas teritorijā atjaunotajā 4. korpusā, kur pacientiem un viņu tuviniekiem klātienē ir iespēja noskaidrot sev nozīmīgu informāciju, kā piem. kā atrast slimnīcas teritorijā nodaļas, uzzināt par tuvinieka atrašanās stacionārā, kad var apmeklēt pacientu, kādas personiskās lietas ir atļautas ārstējoties NPVC stacionārā un kāda ir nodaļu dienas kārtība, psihoizglītojošu informāciju par piedāvātajām ārstēšanas programmām (AIP, Motivācijas programma, Minesotas programma u.c.), pastāstīt par kādu lietu, kas neapmierina, dara bažīgu vai sarūgtina NPVC darbā, saņemt izglītojošus materiālus par psihiskās saslimšanām vai vienkārši aprunāties, ja kaut kas ir neskaidrs. Informācijas centrā ir izveidota pacientu, tuvinieku uzgaidāmā telpa, kurā ir iespējams saņemt sev interesējošos, informatīvos izdevumus par dažādām tēmām, kas skar psihoemocionālo veselību.

10. Citi pamatdarbības procesu rezultāti

Ķīmiski toksikoloģiskās laboratorijas pakalpojumi un ANPREN medicīniskās pārbaudes

Medicīniskās pārbaudes NPVC tiek veiktas ANPREN, personu bioloģiskās vides materiāla paraugu izmeklējumi – ANPREN struktūrvienībā – Ķīmiski toksikoloģiskajā laboratorijā, kas ir akreditēta atbilstoši LSV EN ISO 15189:2013 „Medicīnas laboratorijas. Kvalitātes un kompetences prasības” standarta prasībām.

ANPREN Ķīmiski toksikoloģiskā laboratorija veic laboratoriskos izmeklējumus analīzēm, kas tiek saņemtas no citām ārstniecības iestādēm Latvijā.

Tabula Nr. 8
ANPREN statistikas rādītāji

Pakalpojuma veids	2022. fakts	2023. fakts	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.
Medicīniskās pārbaudes	1 833	1 964	441	856	1346
Pārbaudīto personu skaits laboratorijā	9 160	9 080	2117	4213	6201
Uz narkotiskām, psihotropām vielām, cilvēku skaits	8 224	8 109	1955	3866	5681
Uz alkohola koncentrācijas noteikšanu bioloģiskā vidē ar laboratoriskiem izmeklējumiem, cilvēku skaits	488	551	103	221	342
Agrīna alkoholisma diagnostika (CDT - Ogļhidrātu deficīta transferīna noteikšana), cilvēku skaits	448	420	59	126	178
Veikto analīžu skaits	13 286	13 191	3325	6621	9704
Analīzes uz narkotiskām, psihotropām vielām, analīžu skaits	12 240	12 027	3119	6182	9036
Analīzes uz alkohola koncentrācijas noteikšanu bioloģiskā vidē ar laboratoriskiem izmeklējumiem, analīžu skaits	598	744	147	313	490
Agrīna alkoholisma diagnostika (CDT - Ogļhidrātu deficīta transferīna noteikšana), analīžu skaits.	448	420	59	126	178
Apmācību seminārs medicīniskās pārbaudes veikšanai	4	4	2	4	4
Pieprasītie ekspertu atzinumi	210	190	40	88	136
Ekspertu sagatavotie atzinumi kopā	218	184	34	90	127
par narkoloģiskām ekspertīzēm	55	58	1	18	25
par ķīmiski toksikoloģiskām ekspertīzēm	149	101	30	55	77
par kompleksajām ekspertīzēm	14	25	3	17	25

Sertifikāti darba atļaujām	24	30	6	10	14
----------------------------	----	----	---	----	----

ANPREN nav garantēta valsts finansējuma, un tā budžets lielā mērā ir atkarīgs no pasūtītāja pakalpojumu pieprasīšanas un saņemšanas apjoma. ANPREN veic ne tikai medicīniskās pārbaudes, bet arī pilda valstiski svarīgas funkcijas, sniedzot konsultācijas, rakstiskus skaidrojumus tiesībsargājošām iestādēm - tiesai, policijai, prokuratūrai par dažādu vielu psihotropām īpašībām un ietekmi uz organismu, kā arī gatavo tiesu eksperta atzinumus administratīvajās un krimināllietās, regulāri tiek aicināti piedalīties tiesas sēdēs, izsaukti uz nopratināšanu. NPVC ir vienīgā tiesu ekspertīžu iestāde Latvijā, kas veic tiesu ekspertīzes narkoloģijas jomā un nesaņem samaksu par veikto darbu. ANPREN speciālisti apmāca visus republikas ārstus, kuri veic medicīniskās pārbaudes, tiesu ekspertu palīgus un biomedicīnas laborantus.

Lai uzturētu ANPREN nodaļas darbības nepārtrauktību arī turpmāk, saglabātu cilvēku resursus (speciālistus), nodrošinot ārstniecības personu atalgojuma palielinājumu, nepieciešams papildus finansējums.

Tiesu ekspertīžu iestādes darbība

Ekspertīzes tiesas (tiesneša), prokuratūras un izmeklētāja uzdevumā NPVC valsts tiesu eksperti veic gan brīvībā esošām personām, gan personu dzīvesvietās (parasti tām personām, kas zaudējušas spējas patstāvīgi pārvietoties (mājās, sociālās aprūpes iestādēs), gan personām, kuras atrodas ieslodzījuma vietās, kā arī bērniem. Tiesu eksperti savas kompetences ietvaros, atbildot uz visiem procesa virzītāja uzdotajiem jautājumiem, sniedz objektīvus un zinātniski pamatotus ekspertu atzinumus.

Pakāpeniski palielinās tiesu ekspertīžu pieteikumu skaits, līdz ar to pagarinās rinda uz veicamajām ekspertīzēm. Centra ieskatā tas saistīts ar to, ka palielinājusies izpratne par vardarbību izpausmēm un attiecīgi ir pavairojies to krimināllietu skaits, kas uzsākts gan pēc Krimināllikuma 16.nodaļā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, gan pēc 174.pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Bez tam no 2024. gada 4. jūlija stājies spēkā Krimināllikuma 174.prim pants, un tamdēļ prognozējams vēl lielāks pieteikto ekspertīžu skaits un attiecīgi arī rindas garums. Centra iespējas saistītas ne tikai ar cilvēkresursiem, bet arī ar NVD noslēgto līgumu. Pēc NVD sniegtās informācijas šī gada 5 mēnešos darbs, kas saistīts ar tiesu ekspertīzēm ir pārsniegts un sastāda 112 procentus.

Centra ieskatā tiesu ekspertīžu apmaksu būtu jāveic procesa virzītājam (pieteicējam), jo tiesu ekspertīze ir izmeklēšanas darbība nevis ārstniecības pakalpojums. Tad arī samazinātos to pieteikto ekspertīžu skaits, kurām nav pietiekama pamatojuma.

Tabula Nr. 9
NPVC veikto tiesu psihiatrijas, tiesu psiholoģisko un komplekso ekspertīžu skaits

Pakalpojuma veids	2022. fakts	2023. fakts	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.
Tiesu ekspertīžu kopskaits	858	1018	270	646	840
ambulatorās	790	912	254	585	762
stacionārās	68	106	16	61	78
No kopskaita:					
psihiatrijas	415	536	144	339	432
kompleksās	327	339	88	209	270
psiholoģiskās	116	143	38	98	138

Tabula Nr. 10
Narkoloģiskās palīdzības dienesta tiesu ekspertu sagatavotie tiesu ekspertīzes atzinumi (tiesu ekspertu specialitātēs 17.01 un 16.01)

Pakalpojumu veids	2022. fakts	2023. fakts	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.
Tiesu ekspertu atzinumu kopskaits	218	184	34	90	127
Narkoloģiskās ekspertīzes - alkohola, narkotisko, psihotropo un toksisko vielu ietekmes uz personu narkoloģiskā izpēte	55	58	1	18	25
Ķīmiski toksikoloģiskās ekspertīzes - cilvēku bioloģiskā materiāla izpētes narkotisko, psihotropo un toksisko vielu, spirta un tā homologu un aizvietotāju noteikšanai	149	101	30	55	77
Kompleksās ekspertīzes (1. + 2. punktā norādīto ekspertīžu kopums vienas ekspertīzes laikā)	14	25	3	17	25

Neskatoties uz apstākli, ka tiesu narkoloģiskās un ķīmiski-toksikoloģiskās ekspertīzes NPVC nodrošina tai deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma ietvaros, vēl arvien nav atrisināts jautājums par ekspertu atzinumu apmaksu no valsts budžeta līdzekļiem vai pastarpināti – no ekspertīzes noteicēja līdzekļiem (t.i. – valsts policijai, prokuratūrai, tiesu administrācijai piešķirtajiem budžeta līdzekļiem). Tādējādi NPVC cieš papildus slogu, lai nodrošinātu šo ekspertīžu izpildes finansēšanu no VAP atvēlētā budžeta jau tā ierobežota nozares finansējuma apstākļos.

Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumi

ISAC sociālo aprūpi un rehabilitāciju nodrošina sociālā darba speciālisti: sociālais darbinieks, sociālais rehabilitētājs, sociālais aprūpētājs, interešu pulciņa audzinātājs, darba terapeits un aprūpes, atbalsta personāls. ISAC ir pastāvīgi nodarbināts ārsts-psihiatrs, fizioterapeits, ārsta palīgs, virsmāsa, vispārējās aprūpes māsa, psihologs.

Tabula Nr. 11
Ilgstoša sociālā aprūpe un rehabilitācija

Pakalpojuma veids	2022. fakts	2023. fakts	2024. 3 mēn.	2024. 6 mēn.	2024. 9 mēn.
Klientu vietu skaits	74	74	74	74	74
Klientu dienu skaits	26 529	26 820	6 701	13 389	20 093
No jauna iestājušie klienti	10	8	2	3	6
rīcībspējīgi	9	8	2	3	6
ar ierobežotu rīcībspēju	1	0	0	0	0
Izrakstīto klientu skaits	10	6	2	4	6

Valdes priekšsēdētāja

(paraksts*)

Sandra Pūce

Valdes loceklis

(paraksts*)

Ģirts Ansons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU, KAS SATUR LAIKA ZĪMOGU